

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de avocatul Veronica Pascal în interesele lui Valentina Șalamai,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Șalamai împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ,

împotriva hotărârii din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Centru

*(Dosarul nr. 3ra-83/25
NR. PIGD 2-25005135-01-3ra-19022025)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Curtea de Apel Centru, jud. Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici

24 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de avocatul Veronica Pascal în interesele lui Valentina Șalamai

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 17 ianuarie 2025, reprezentatul reclamantei Valentina Șalamai avocatul Veronica Pascal a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale, solicitând anularea hotărârii Comisiei electorale Centrale nr. 3307 din 14 ianuarie 2025 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi pentru funcția de primar al comunei Călugăr, raionul Fălești”.

2. În motivarea acțiunii a invocat că, prin Hotărârea nr. 3307 din 14 ianuarie 2025, Comisia Electorală Centrală a luat act de vacanța mandatului de primar al comunei Călugăr, stabilind alegeri locale noi pentru funcția de primar, în data de 18 mai 2025.

3. În opinia reclamantei, decizia respectivă este ilegală. În susținerea poziției a notat că este vizată în procedura administrativă privind stabilirea datei alegerilor locale noi pentru funcția de primar al comunei Călugăr, având calitatea de primar în funcție din alegerile petrecute la 05 noiembrie 2023, producând efectele juridice ale hotărârii organului de jurisdicție administrativă în domeniul electoral.

4. Subliniază că, reclamanta a deținut anterior 2 mandate de primar.

5. Prin hotărârea Judecătoriei Fălești din 7 iulie 2015 s-a validat mandatul primarului comunei Călugăr, raionul Fălești, Valentina Șalamai. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 11 noiembrie 2019, s-a validat mandatul primarului comunei Călugăr, raionul Fălești, Valentina Șalamai. La alegerile din 5 noiembrie 2023 reclamanta a obținut al 3-lea mandat de primar.

6. Menționează că, în octombrie 2020, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 597/15 din 21 octombrie 2020, ANI a dispus inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese în privința Valentinei Șalamai.

7. La 10 februarie 2020 inspectorul de integritate Vizitiu Olga a întocmit și emis actul de constatare nr. 30/15, potrivit căruia s-a constatat că: Valentina Șalamai, primar al comunei Călugăr, raionul Fălești, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese; se sesizează Oficiul teritorial corespunzător al Cancelariei de Stat, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de revocare a dnei Valentina Șalamai, primar al com. Călugăr, r-nul Fălești; se decade din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, inclusiv funcția de primar, cu excepția altor funcții electorale, pe o perioadă de 3 (trei) ani de la data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese; se înscrie în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

8. Notează că, din analiza actului de constatare, rezultă existența unui act fals, ori la 10 februarie 2020 nu a fost întocmit nici un act de constatare cu nr.35/15, fapt confirmat și în Registrul ANI despre inexistența actului din 10 februarie 2020. Însăși controlul a fost inițiat în luna octombrie 2020.

9. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 12 octombrie 2021, cererea de chemare în judecată depusă de reclamantă privind anularea Actului de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Cererea de apel a fost depusă asupra anulării actului de constatare din 10 februarie 2021. Curtea de Apel a examinat legalitatea actului de constatare din 10 februarie 2021, care de fapt nu există nici el la materialele cauzei, iar în circumstanțele create actul de constatare din 10 februarie 2020 a devenit irevocabil la 12 noiembrie 2021. Astfel, începând cu data de 12 noiembrie 2021 Cancelaria de Stat avea obligația de depunere în procedura contenciosului administrativ cerere de chemare în judecată împotriva Primarului cu privire la încetarea înainte de termen a mandatului de primar, fapt care nu a fost realizat nici până astăzi. Or, potrivit legislației în vigoare la situația anului 2021, autoritatea publică competentă de numire în funcție a reclamantei, este totodată și autoritatea abilitată să examineze și, ulterior, să dispună încetarea mandatului de primar.

10. Invocă că instanțele judecătorești erau competente să confirme legalitatea alegerilor aleșilor locali și totodată să valideze mandatele de

consilier local, precum și mandatul de primar. Prin urmare, instanța de judecată, autoritatea publică competentă să decidă asupra validării mandatului de primar, este concomitent, autoritatea abilitată să examineze cererea privind încetarea înainte de termen a mandatului de primar, urmare a constatării, prin actul de constatare nr. 30/15, a încălcării regimului juridic al conflictelor de interese.

11. Subliniază că, prin legea specială (Legea nr. 132/2016), art.39 (3), dacă actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

12. Reieșind din prevederile normei legale enunțate, reclamanta a considerat că, la caz, inițial urma să fie constatată încetarea mandatului de primar de către instanța de judecată și apoi numirea datei alegerilor, etapă care a fost omisă de pârât.

13. Astfel, actul de constatare nr.30/15 din 10 februarie 2020 nu poate fi pus în executare din aceste 2 motive: inexistența actului din 10 februarie 2021 și falsificarea actului din 10 februarie 2020.

14. Subliniază că, pârâtul a stabilit în hotărârea contestată un fapt eronat: ”se ia act de vacanța mandatului de primar” și a aplicat retroactiv legea materială (în vigoare din 30 noiembrie 2023).

15. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 decembrie 2024 a fost admis recursul înaintat de ANI împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău care a anulat actul de constatare din 10 februarie 2021, prin care s-a constatat încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

16. Menționează că, Autoritatea Națională de Integritate nu a sesizat instanța de judecată în privința încetării înainte de termen a mandatului său, or, expedierea unei adrese Comisiei Electorale Centrale cu privire la faptele derulate în timp de la întocmirea actului de constatare, nu echivalează cu încetarea înainte de termen a mandatului de primar, nu reprezintă o executare a prevederilor articolului 35 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și această circumstanță nu poate fi considerată în calitate de vacanță a mandatului de primar.

17. Reține că, legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, cu modificările ulterioare (30 noiembrie 2023) prevăd doar în privința consilierului local că mandatul se consideră vacant de îndată ce decizia cu privire la ridicarea lui în condițiile alin. (2) și (3) art. 5 din Legea nr. 768/2000 a fost adusă la cunoștința consilierului vizat.

18. Conform prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, potrivit cărora, în cazul în care ocuparea funcției de demnitate publică are loc prin alegeri, temeiul legal al apariției raportului de exercitare a funcției este validarea mandatului de către autoritatea competentă, dacă legea specială nu prevede altfel.

19. De asemenea indică că, pârâta în hotărârea contestată nu menționează expres despre care mandat de exercitare a atribuțiilor de Primar al com. Călugăr se are în vedere, ținând cont de faptul că reclamanta este titular al mandatului de primar, atât pentru perioada cuprinsă între anii 2019-2023, cât și pentru perioada cuprinsă între anii 2023-2027. Astfel reține că Consiliul Electoral al Circumscripției a confirmat legalitatea alegerilor primarului din 5 noiembrie 2023 și a validat mandatul primarului ales, iar mandatul precedent a fost validat de instanța judecătorească.

20. În contextul legii valabile la data adoptării actului de constatare, la caz, nu sunt temeiuri pentru extinderea efectelor ce rezultă din actele judecătorești prin care s-a menținut actul de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020 asupra valabilității exercitării noului mandat de primar după 05 noiembrie 2023. Pârâtul a aplicat cu efect retroactiv prevederi care au intrat în vigoare ulterior cazului în speță, care efectiv sancționează demnitarul public în condiții mai aspre, ceea ce în opinia sa, contravine principiilor constituționale și legislației administrative.

21. Opinează că situația din speță se încadrează în limitele prevederilor art. 73 alin. (3) și (4) ale Legii nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

22. Un element important este că actul prevede expres acțiunea ce urmează a fi efectuată după intrarea în vigoare a actului administrativ și anume: se sesizează Oficiul teritorial corespunzător al Cancelariei de Stat, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de revocare a dnei Valentina Șalamai, primar al com. Călugăr, r-nul Fălești.

23. Comunică că, pârâtul nu are competență pentru a stabili încetarea mandatului și vacanța mandatului de primar. Conform art. 18, 21,25 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală are sarcina de creare a condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii RM a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere

și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

24. Reclamanta reține că, art.39 (3) al Legii nr. 132/2016 prevede că, dacă actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia. Astfel, Decizia CSJ a fost adoptată la data de 20 decembrie 2024, iar demersul a fost depus la data de 27 decembrie 2024.

25. Totodată, urmează să se țină cont și de următorul aspect: ANI a înaintat către CEC un demers de informare, dar nu a solicitat constatarea încetării înainte de termen a mandatului de primar și a făcut trimitere la actul de constatare din 10 februarie 2022.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

26. Prin hotărârea din 13 februarie 2025 a Curții de Apel Centru, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Valentina Șalamai către Comisia Electorală Centrală privind anularea hotărârii CEC nr. 3307 din 14 ianuarie 2025 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi pentru funcția de primar al comunei Călugăr, raionul Fălești”.

27. În motivarea hotărârii, instanța de judecată a reținut prevederile atr.156 lin. (1), art. 178 alin. (1) lit. b) și alin. (4) din Codul electoral, art. 28 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, art. 5 alin. (8) lit. b), art. 5 alin. (9) lit. a) și alin. (10) din Legea nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local. Astfel a conchis că Comisia Electorală Centrală stabilește data alegerilor noi, dacă mandatul primarului a încetat înainte de termen în condițiile Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local, astfel că anume Comisia Electorală Centrală este autoritatea finală care decide, în mod definitiv asupra datei alegerilor locale noi. Or, în caz contrar s-ar admite o ingerință în votul discreționar al membrilor Comisiei Electorale Centrale, ce ține de stabilirea datei alegerilor locale noi, care constituie o activitate exclusivă a Comisiei Electorale Centrale.

28. A reținut Curtea de Apel Centru că, mandatul de primar al reclamantei Valentina Șalamai a încetat de drept în baza actului de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020, rămas definitiv, prin care Autoritatea Națională de Integritate a decis decăderea Valentinei Șalamai din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, inclusiv funcția

(mandatul) de primar, pe o perioadă de 3 (trei) ani din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

29. A notat că, actul de constatare în privința reclamantei a fost emis în anul 2020, în baza legislației în vigoare la acel moment, însă potrivit modificărilor operate la Legea nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, în vigoare de la 30 noiembrie 2023, procedura a fost simplificată.

30. Prin urmare a menționat că, Comisia Electorală Centrală corect a aplicat în speță prevederile art. 5 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 768 din 2 februarie 2000, în vigoare din 30 noiembrie 2023, la data emiterii actului administrativ - Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3307 din 14 ianuarie 2025 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi pentru funcția de primar al comunei Călugăr, raionul Fălești”. Or, în pofida faptului că actul de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020, a fost emis în perioada aplicabilității Legii nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, în redacția din 01 august 2016, acesta produce efecte juridice din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii Judecătorei Chișinău sediul Râșcani din 12 octombrie 2021, adică din 20 decembrie 2024 - data emiterii deciziei Curții Supreme de Justiție, corespunzător, urmează a fi pus în executare prin prisma prevederilor legale în vigoare la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești, prin care s-a efectuat controlul judecătoresc asupra Actului de constatare.

31. A subliniat completul de judecată al Curții de Apel Centru că, prin Legea nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, în vigoare de la 30 noiembrie 2023, legislatorul reglementează expres temeiurile de încetare de drept înainte de termen a mandatului primarului și în legătură cu interdicția ce i-a fost stabilită reclamantei Valentina Șalamai prin actul de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020, devenit definitiv și irevocabil prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 decembrie 2024, Comisia Electorală Centrală întemeiat a luat act de vacanța mandatului de primar al comunei Călugăr, raionul Fălești, stabilind alegeri locale noi pentru funcția de primar al localității respective.

32. A indicat ca fiind greșită interpretarea dată de către reclamant în pct. 2.2 din cererea de chemare în judecată, or, fiind evident că instanța de apel a comis o greșeală tehnică la redactarea deciziei, indicând incorect data emiterii Actului de constatare „2021” în loc de „2020”.

33. Instanța de judecată a mai indicat că, procesul judiciar privind efectuarea controlului asupra Actului de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020, nu s-a oprit la etapa examinării cauzei în ordine de apel. ANI contestând cu recurs decizia instanței de apel, iar ca urmare Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de recurs, a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022 și a emis o nouă decizie, prin care a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 12 octombrie 2021, adică hotărârea în care s-a indicat expres că se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Șalamai Valentina împotriva ANI privind anularea Actului de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020.

34. Respectiv a reținut că, actul judecătoresc emis în cadrul procesului de contestare a Actului de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020, a rămas irevocabil la 20 decembrie 2024, fapt ce denotă că ANI a respectat termenul de sesizare a Comisiei Electorale Centrală, prevăzut de art. 5 alin. (10) din Legea nr. 768/2000.

35. Cât privește alegațiile reclamantei că, ”Comisia Electorală Centrală nu menționează expres, despre care mandat de exercitare a atribuțiilor de primar al comunei Călugăr se are în vedere, pentru că Șalamai Valentina este titular de mandate de primar al comunei Călugăr, atât pentru perioada cuprinsă între anii 2019-2023, cât și pentru perioada cuprinsă între anii 2023-2027”, Completul judiciar a menționat că potrivit art. 35 alin. (4) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, actul de constatare rămâne definitiv la expirarea termenului de contestare menționat la art. 36 alin. (1) sau, dacă este contestat, în momentul în care hotărârea judecătorească devine irevocabilă.

36. Astfel, a indicat că încetarea mandatului subiectului declarării și interdicția de a ocupa o funcție de demnitate publică, începe a produce efecte juridice după rămânerea definitivă a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești, aceasta fiind o condiție *sine qua non* potrivit căreia executarea actului de constatare al Autorității Naționale de Integritate, emis în condițiile art. 39 din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016, începe doar după ce devine executoriu, în speță de la 20 decembrie 2024, odată cu emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție. Or, iar din sistemul reglementărilor instituite prin Legea nr. 132 din 17 iunie 2016, nu se conturează o altă concluzie.

37. A reținut că, contrar argumentelor invocate de reclamant, Comisia Electorală Centrală corect a aplicat constatările expuse în actul de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020, emis în privința Valentinei Șalamai, în pofida faptului că actul de constatare a fost emis în perioada exercitării unui

alt mandat de primar de către Șalamai Valentina, acesta a început a produce efecte juridice începând cu data devenirii irevocabile a hotărârii judecătorești.

38. Respectiv, prin hotărârea CEC nr. 3307 din 14.01.2025 nu a avut loc revocarea dnei Valentina Șalamai din funcție de primar, după cum a invocat reclamanta, ci a avut loc executarea pct. 3 din Actul de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020, începând cu data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care s-a confirmat existența conflictului de interese. Or, anume de la data emiterii deciziei Curții Supreme de Justiție, au devenit executorii dispozițiile ANI despre decăderea doamnei Șalamai Valentina din dreptul de a exercita funcția de primar pe un termen de 3 ani, adică hotărârea CEC nr. 3307 din 14.01.2025 reprezintă de fapt executarea unui act administrativ care a obținut puterea lucrului decis în urma emiterii hotărârii judecătorești irevocabile.

39. Sub acest aspect, a reține că în perioada 10 februarie 2020 – 20 decembrie 2024, față de Șalamai Valentina Actul de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020 nu a produs efecte juridice, aceasta exercitându-și mandatul de primar al comunei Călugăr și doar după devenirea irevocabilă a hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 12 octombrie 2021, conform deciziei Curții Supreme de Justiție din 20 decembrie 2024, s-a luat act de vacanța mandatului de primar și s-au stabilit alegeri locale noi pentru funcția de primar al localității.

40. În consecință, Completul Curții de Apel Centru a conchis că Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3307 din 14.01.2025 „Cu privire la stabilirea datei alegerilor locale noi pentru funcția de primar al comunei Călugăr, raionul Fălești”, este legală și întemeiată. De către autoritatea publică pârâtă fiind respectată procedura de emiteră a actului administrativ, actul fiind emis de către un organ competent și în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței, astfel că instanța nu a constatat admiterea a careva abateri de lege la emiteră actului administrativ defavorabil emis în privința reclamantei Valentina Șalamai.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

41. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 15 februarie 2025 avocatul Veronica Pascal în interesele lui Valentina Șalamai a depus recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii CEC nr. 3307 din 14 ianuarie 2025 cu privire la stabilirea datei alegerilor locale com. Călugăr, r-nul Fălești.

ARGUMENTELE RECURSULUI

42. În susținerea recursului recurenta a indicat că, instanța a pus la baza motivării hotărârii actul din 10 februarie 2020, act care de fapt nu exista.

43. Totodată, pe fondul cauzei instanța și-a motivat soluția de respingere a acțiunii precum că Comisia Electorală Centrală stabilește data alegerilor noi, dacă mandatul primarului a încetat înainte de termen în condițiile Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local, astfel că anume Comisia Electorală Centrală este autoritatea finală care decide, în mod definitiv asupra datei alegerilor locale noi. Or, în caz contrar s-ar admite o ingerință în votul discreționar al membrilor Comisiei Electorale Centrale, ce ține de stabilirea datei alegerilor locale noi, care constituie o activitate exclusivă a Comisiei Electorale Centrale. Acest subiect nici nu a fost combătut de părțile în proces. Într-adevăr CEC este autoritatea care stabilește data alegerilor, dar în condiția în care are loc vacanța mandatului de primar. Ori, primul punct al deciziei intimatului a stabilit că a luat act de vacanța mandatului, fără a cerceta circumstanțele încetării sub toate aspectele. Data alegerilor se stabilește numai după stabilirea ca vacant a mandatului.

44. Menționează că, nici intimatul nici instanța de judecată nu au răspuns la acest subiect, cine a stabilit vacanța mandatului și în ce condiții.

45. De asemenea comunică că, instanța de judecată interpretează după bunul plac decizia CA Chișinău din 28 septembrie 2022 și stabilește în hotărârea contestată că legalitatea Actului de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020 a fost verificată prin hotărârea Judecătoriai Chișinău sediul Râșcani din 12 octombrie 2021, în timp ce prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2022 verificând legalitatea actului nr. 30/15 din 10 februarie 2020 a admis o eroare, a comis o greșeală tehnică la redactarea deciziei, indicând incorect data emiterii Actului de constatare „2021” în loc de „2020”. Menționează că, instanța de apel a cercetat în ședința de judecată și a cerut explicații de la ANI când a fost emis actul de constatare 2020 ori 2021. ANI a insistat pe 2020. Instanța de apel a stabilit astfel, că actul de constatare din 2020 nu exista ca act juridic. CA Centru, neavând argumente în combaterea faptului că la baza actului administrativ al intimatului a stat un act fals și inexistent, a inventat o soluție ușoară ”eroare tehnică”. Prin aceasta poziție instanța de fond și-a demonstrat imparțialitatea la examinarea dosarului respectiv.

46. Subliniază că, în speță instanța a reținut și a decis că încetarea mandatului subiectului declarării și interdicția de a ocupa o funcție de demnitate publică, începe a produce efecte juridice după rămânerea definitivă a actului de constatare de la 20 decembrie 2024, odată cu emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție, dar a omis să argumenteze faptul că,

actul de constatare din 10 februarie 2020 a devenit irevocabil la 12 noiembrie 2021.

47. Astfel, începând cu data de 12 noiembrie 2021 Cancelaria de Stat avea obligația de depunere în procedura contenciosului administrativ cerere de chemare în judecată împotriva Primarului cu privire la încetarea înainte de termen a mandatului de primar, fapt care nu a fost realizat nici până astăzi.

48. Reține că, legea nr. 132/2016 la art. 41/1 prevede expres că, sancțiunea de încetare a mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu pentru încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor poate fi aplicată în termen de un an de la data la care a fost admisă încălcarea, art. 41/1 introdus prin LP244 din 16.12.20, M0353-357/22.12.20 art. 282; în vigoare 22.12.20], adică aplicabil și la data emiterii actului de constatare. Astfel, Cancelaria de stat s-a condus de ceasta prevedere în vigoare la data devenirii actului de constatare definitiv, adică 12 noiembrie 2021.

49. Constată că CA Centru a omis să-și motiveze soluția pe acest argument invocat în ședința de judecată, ceea ce constituie violarea art.6 par. 1 al Convenției, care stabilește că „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil de către o instanță independentă și imparțială care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

50. Notează că, art. 39 alin. (3) al Legii nr. 132/2016 prevede că dacă actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia. Astfel Decizia CSJ a fost adoptată la data de 20 decembrie 2024, iar demersul a fost depus la data de 27 decembrie 2024, chiar dacă a fost datat cu 24 decembrie 2024, a fost expedit și înregistrat la CEC abia la 27 decembrie 2024. Astfel, a fost depășit termen de prescripție stabilit de legea nr. 132/2016, iar din analiza hotărârii motivate nu se regăsește nici un răspuns la acest argument, ceea ce iarăși duce la încălcarea art. 6 & 1 CEDO.

51. Mai mult indică că, urmează să se tina cont și de aspectul că ANI a înaintat către CEC un demers de informare, dar nu a solicitat constatarea încetării înainte de termen a mandatului de primar și a făcut trimitere la actul de constatare din 10 februarie 2022. În cadrul dezbaterilor judiciare intimatul nu a putut răspunde la acest argument. A omis și instanța să se expună.

52. De asemenea, menționează că, instanța de fond nu și-a motivat soluția pe argumentul invocat de aplicare a retroactivității legii numai în defavoarea

recurentei. Pârâtul stabilind în hotărârea contestată un fapt eronat: ”se ia act de vacanța mandatului de primar” și a aplicat retroactiv legea materială (în vigoare din 30.11.2023).

53. Reiterează că, expedierea unei adrese Comisiei Electorale Centrale cu privire la faptele derulate în timp de la întocmirea actului de constatare nu echivalează cu încetarea înainte de termen a mandatului de primar, nu reprezintă o executare a prevederilor articolului 35 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și această circumstanță nu poate fi considerată în calitate de vacanță a mandatului de primar.

54. Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local prevedea până la 30 noiembrie 2023 doar în privința consilierului local că mandatul se consideră vacant de îndată ce decizia cu privire la ridicarea lui în condițiile alin. (2) și (3) art. 5 din Legea nr. 768/2000 a fost adusă la cunoștința consilierului vizat.

55. Conform prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, potrivit căroră, în cazul în care ocuparea funcției de demnitate publică are loc prin alegeri, temeiul legal al apariției raportului de exercitare a funcției este validarea mandatului de către autoritatea competentă, dacă legea specială nu prevede altfel.

56. În context legii valabile la data adoptării actului de constatare, la caz, nu sunt temeiuri pentru extinderea efectelor ce rezultă din actele judecătorești prin care s-a menținut actul de constatare nr. 30/15 din 10 februarie 2020 asupra valabilității exercitării noului mandat de primar după 5 noiembrie 2023.

57. Astfel, intimatul a aplicat cu efect retroactiv prevederi care au intrat în vigoare ulterior cazului în speță, care efectiv sancționează demnitarul public în condiții mai aspre, ceea ce contravine principiilor constituționale și legislației administrative. Însăși instanța de fond atrage atenția că legea civilă nu are putere retroactivă, dar totuși respinge acțiunea.

58. Conform prevederile art. 30 din Codul administrativ și a Legea nr. 335/2023 pentru modificarea unor acte normative și introduce procedurile defavorabile, nu conține prevederi privind aplicarea acestora cu efect retroactiv, respectiv procedurile în speță trebuie aplicate de Autoritatea Națională de Integritate și Comisia Electorală Centrală pentru actele de constatare aprobate după intrarea în vigoare a Legii nr. 335/2023, adică după 30 noiembrie 2023.

59. Indică că, situația din speță se încadrează în limitele prevederilor art. 73 alin. (3) și (4) ale Legii nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

60. Un element important este că actul prevede expres acțiunea ce urmează a fi efectuată după intrarea în vigoare a actului administrativ și anume: se sesizează Oficiul teritorial corespunzător al Cancelariei de Stat, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de revocare a dnei Valentina Șalamai, primar al corn. Călugăr, r-nul Fălești”.

61. Mai mult ANI și intimatul, au aplicat un alt conținut decât cel inclus în actul de constatare din 10.02.2020.

62. A notat că intimatul nu are competență pentru a stabili încetarea mandatului și vacanța mandatului de primar.

63. Totodată, din analiza a demersului ANI din 24 decembrie 2024 se informează CEC că actul de constatare a devenit definitiv și atât. Iar, CEC constată în punctul 1 al deciziei, ia act de vacanța mandatului. Care este dreptul legal de a stabilit că mandatul este vacant, dacă conform art. 18, 21,25 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală are sarcina de creare a condițiilor optime pentru exercitarea dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

64. Nici la art. 27 lit. a) și e) din Codul electoral Comisiei Electorale Centrale nu s-a atribuit acest drept, cum de fapt nici ANI-ului.

65. Conform art. 174 alin.(3) Cod electoral prevede că odată cu confirmarea legalității alegerilor, consiliile electorale de circumscripție respective declară candidații aleși, atribuie și validează mandatele consilierilor și ale primarilor aleși, confirmă lista candidaților supleanți, cu adoptarea hotărârilor în acest sens.

66. Ține să menționeze că la adoptarea hotărârii de respingere nu s-a ținut cont de cadru legal art.22 alin. (1) art. 219 alin. (1) și (3) Cod administrative,

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

67. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

68. Art. 245 din Codul administrativ:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

69. Art. 95 alin. (1) și (8) din Codul electoral:

„În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.”

„Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).”

70. Art. 245¹ alin. (1) și (3) din Codul administrativ:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

71. Art. 246 alin. (1) și (2) din Codul administrativ:

”(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, ”recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

72. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, hotărârea Curții de Apel Centru a fost pronunțată public la 13 februarie 2025, și conform extrasului din poșta

electronică a Curții de Apel Centru, hotărârea motivată a fost notificată participanților la proces la data de 14 februarie 2025 (f. d. 145).

73. În asemenea circumstanțe Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

74. Din analiza prevederilor art. 245¹ – 246 din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

75. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul neevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

76. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

77. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recursul declarat de avocatul Veronica Pascal în interesele lui Valentina Șalamai, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Centru și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta ar fi arbitrară sau că s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

78. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de avocatul Veronica Pascal în interesele lui Valentina Șalamai, conțin obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate minuțios de către Curtea de Apel Centru, fiind apreciate în mod corespunzător.

79. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 §1 al Convenției.

80. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Centru și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

81. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Centru, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

82. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

83. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva

Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

84. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de avocatul Veronica Pascal în interesele lui Valentina Șalamai.

85. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și 246 alin.1 lit. h) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de avocatul Veronica Pascal în interesele lui Valentina Șalamai.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc